

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 726. Gregorii Pap. II. Annus 13. Leonis Isavr. Imp. Annus 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Bonifacium e. cum à Gregorio Papa Romano vocatus est consecrandus Episcopus, quem & enixè rogavit pro codè consanguineo suo Rege Deum precari.

IESU CHRISTI Annus 726.

GREGORII PAP. II. LEONIS ISAVR. IMP. ANNIUS II. ANNIUS II.

I. LEONIS EDICT. ADVERSUS SAGRASIMAGINES.

SEPTINGENTESIMVS vigesimus sextus annus sequitur, non Indictione notatus, quo novum monstrum, horrendumque in Oriente visum vniuersi Dei Ecclesiam turbauit atque turbauit, progressa squidem è portis inferi noua hæresis, cornibus potentie Imperialis armata, Imperatoris potens edicto, longè lateque grassatur, hoc inquam anno, nondum absoluto decimo Imperij sui anno, magno rugitu Leo publicum promulgauit edictum, vt sacræ vbiq; delerentur imagines. De his acturi, ex more, primum omnium quæ sunt temporis disquiramus. Scimus Theophanem, Cedrenum & alios eiusmodi probrosum ab Imperatore promulgatum edictum in annum referre, qui nonus numeratur eiusdem Imperatoris: in Actis autem Stephani iunioris martyris, qui sub huius filio Constantino Copronymo passus est, ipsidemq; ab eiusdem temporis scriptore elaboratis, omnique fide conscriptis habetur promulgatum idem edictum fuisse anno decimo eiusdem Leonis Imperatoris, id ipsum testatur Zonaras, quod & ex eo etiam redditur manifestum, dum Beda huius temporis scriptor accuratissimus, librum quo scripsit de sex ætatibus, perducit vsq; ad novum eiusdem Leonis Imperatoris annum: vbi nihil penitus habet eiusmodi edicto, quod magno fragore fulminis instar vniuerso orbi statim innotuit, eò quod nondum tale quippiam promulgatum fuisset. His de temporis ratione discussissimam quæ ad reum gestarum narrationem pertinet, prosequamur.

II. EX H. B. BR. AUST. CONOCLASTAR.

Qui autem ex improuisa edicti promulgatione Leo apparuit hæreticus Iconoclasta, cum antehæc ab omnibus fuerit Catholicus exillimatus: quomodo accidit, vt vno veluti momento magna adeo mutatio omnium, ex Catholicis fit visus hæreticus: omnes æque consentiunt, Hæreticorum impostorum, qui de eius futuro Imperio vaticinati fuerunt, id opera factum licet in eo diuersa sententia sit, vt id ab eis factum anno ante promulgatum edictum alij dixerint, alij verò id exordio eius Imperij ab eis tentatum, ipsamq; eis assensum esse, verum vsque in hunc annum facinus continuasse secretum. Agens de his Constantinus Manasses Græcus historicus, hæc ait: Rebus humanis ad scelus atq; sumum Leonem delatus (proh qualia sunt Dei iudicia) græuis tempestas Ecclesiam excepit magna cum hominum cadibus conuulsa. Nam exacerbatu Imperator parturibat illa quidem (cum consensum eum) absurda noua, consilia contra Christum, sed factum improbitatis nullo modo parere poterat: quippe timidus animus eum ab insidioso reuocabat. Tandem verò captus à opportunitate, stumida, audacia factum edidit, alio tempore est, viperæ soboles prodigi. & inferius vbi Iudæorum vaticinium de Imperio, & pollicitationem ipsis à Leone tunc factam recensuit, illa mox addit de facta ab eis exactione, vbi illum Imperatorem creatum audierunt: Hebraei Leonis renunciatione cognita, mox ad Imperatorem aduolant, & vt promissa satisfaciatur, orant: non tamen illi vel aurum, vel argentum, vel gemmas petebant, sed sanctarum imaginum, peditarum statuarum veneratone dignarum abolitionem, hoc est, ipsam religiosi cultus emersionem, cum iuxta atq; munitiones hoc factu de fundamento subitus oportebat. Imperator primum prauis, viperæ soboles aspicias feribus assentitur, & accersito sacrorum Antistite, qui tunc temporis erat Germanus, de peruerso dogmate cò eo communis at. Cui ille non tantum non assentitur ipsius impetrati, sed etiam Imperatoris audaciam ac furorẽm reprehendit et Heu psserem lupus, ben furcus Cerberus mit em gregu ducem Ecclesia pellic & exturbat. hæc enis Constantinus vsque ad ex-

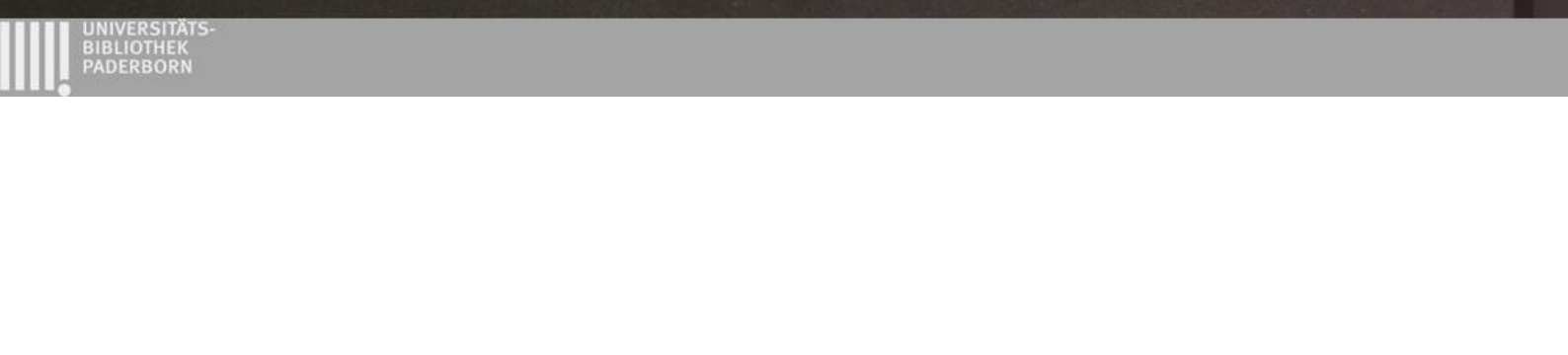
turbationem S. Germani Constantinopolitani, quæ tamen longè post illa fieri contigit.

Porro cum illa profecutus auctor ex eadem, vt adiuimus) dicens: pro qualia sunt Dei iudicia) certe quidem etiam infrutabilia sint iudicia Dei, vt pote ob ista multum men est totum non liceat tenui mente nostra tentare turbare pelagus, non non licet saltem vasti abo equant attingere. Ecce tibi ostendam, quot ex vno multo laeta uenit elicitur Deus: etenim ex veneno magnum salutis venena parauit antidotum. Si quidem Monothelitis illam Ecclesiam iugiter infestantes, ex hoc tempore quæ tunc filuise noscuntur, neque amplius quicquam aduersus Catholicam veritatem vel mutasse reperiri. Accidit enim perinde ac si cum bello ciuili flagret ciuitas, nec enim ex fugat bellum, eo omnes arma conuertunt, quibus antea se mutuo cruciabant. Ita plane: adeo enim turpiter ac detestabilis eiusmodi hæresis visa est, vt non solum Catholicorum, sed & omnium hæreticorum in se arma conuertit, qui pugnant simul cum Orthodoxis, aduersus Iconoclastas hæreticos, iuxta in se ipsi. Ecclesia Orthodoxa. Accidit illud plane mirandum, vt cum Orientalis Ecclesia (vt sæpe vidimus) hæreticorum crebris infestationibus, vires cõhermata perdidit, & resoluta solida constantia nervis, penitus languerit, in hoc vno tantum cõspectu hæresis spiritus sumptis, animos exarsit, vires collegerit, neruosq; omnes extendit, aduersus illius viribus certatura, ex quo certamine licet multum sint desectores, tot tantaque victrix erexit gloriæ triumphæ, vt dicere illud auium, nunquid Orientalem Ecclesiam adeo celebrem & illustrem, quam cõ aduersus Iconoclastas bellum iniit: vt pote quæ nunquam tantam fuerit decorata martyribus adeo vt nò solum reperiret deluerit ignominia sui profissionis factæ, sed etiam suis hæreticis, sed adiecit dignitatem & honore, tot tantum aucta coronis, & insignita victoris palma semper la vbiq; virentibus: vt plane illud Davidicum deinde Domini ipsi fuerit occidendum: iudicia Domini non est in se metipsis, desiderabilia super eorum, & lapide periculis, dicitur a super nos, & fiam, & quod sequitur: in opibus suis retributo multa. Sed iam ceptum prosequarum historiam ex vetustioribus monumentis.

Extant (vt diximus) apud S. Ioannem Damasceni Acta martyrum Stephani & sociorum omni fide cõspicua, quibus ipso sermone exordio hæc habentur: Cum aut ad incertum iam Imperij annum Leo Isauricus impetrasset, vt nec iam eam heresim diutius annos premeret, ut iam ipsi se electum factum edidit, accedens, & ex illa tempestate, absurdam illud & impium exiuit: in quibus pueri a feris quidam idolorum retinerent, impuere, neq; q; cultum adhiberent esse, ne alioque Dei loco impudenter ista res erat. hoc deo natu consulto, imò eiusdem Leonis, incensibilem Sacerdotum imaginibus abrogandis dicta atq; firmata sententia, hanc enim dubium si rogasset sententias singulorum, appropoli causa penitus excidisset, omnibus refragantibus. Igitur in comitis illis eiusmodi assertione, ac eodemp Imperatore decretâ sententia, simulq; demisso Sacerdotum sedâ in publicis magna omnium admiratione, & stupore delata est. Vidisti non Orthodoxorum sed hæreticorum Principum morem esse, vt in Senatibus Ecclesia de dogmatibus agant, & in consiliis Episcoporum Orthodoxæ fidei, pro arbitrio quæq; ardua de hęc, & celestis ritibus iuribusq; temere atque iniure delatant, quomodo ea accepta fuerit à populo Constantinopolitano, audi que eadem produant Acta.

Prostinus igitur ingens tuomina à pibe exarata est, & nobile nubes Orthodoxorum Ecclesiam obrepit. Quæ, vt tempore ille sensit, statim Gregorius conuulsa vertens, vt abbas esse quod agebat, laborabat, non videlicet leuissimè dicitur, sed hoc ato, sublimiore loco est collocanda est, ne ea quæ eam contingat, at que ita quodam modo rebus hanc dignitate meliam inferat. Quor sum hoc tandem, & quid malum, vt eas à nobis longe coluendo, ac proval, & nullo negotio uendo, ne ea facile aut cernere, aut contrahere quædam

Fragmentary text from the adjacent page, including references to 'CHRISTI GREGORII PAP. II. LEONIS ISAVR. IMP. II.' and various historical or theological discussions.

... (vi) septuaginta in bu qua amant vfu venit in oblationem in- ...

De hac impietate, qua & multum abhorrere & multum item ...

... (vii) ...

At post hac quae recitata sunt de Germani per nunciu ...

... et divina incarnationis euerit. In his ergo cogit tyrannus in- ...

Hoc namque anno (ait Theophanes) a Masalma prin- ...

... (viii) ...

... (ix) ...

IX. CAUSA REA CAP- PADOC. CAPTA A SARRACENIS.

X. DE REBUS EUS SXXI. HAGI. NYM. QVAE PASSI.

divina profectio, & super ceteros omnes vobis scientia collata...

FRUSTRA TENTAT IMP. BIBLIOTHE CARLOS. XI.

EXVSTI AB IMP. EBERTO THECA RII CVM BIBLIOTHECA.

EGREGIUM PACI NVS MYLIBRUM ORTHODOXA RVM.

Math. 24.

SYBEVNT MARTYRIVM FE MINAE.

XIII.

DECEM MARTYRIS.

Gregorius Papa in epistola ad Leonem Imperatorem...

Tunc & illud memoria dignum accidit, quod...

Quanta, quales, animi delectatione nostram...

De hoc enim etiam in eadem epistola...

De hoc enim etiam in eadem epistola...

CHRISTI GREGORII PAP. II. III. LEONIS ISAVR. IMP. II.

Fragmentary text on the right page, partially obscured.

...stram idolatrie propter venerandorum imaginum divina & admiranda ad promotionem & adductionem ad pietatem studia accepit: habeatur hic non alium quam canis oblativus. & vi in fundis à nobis quam precul abiciatur. Vtinam sancti & israelum in idem imiteris, in infum et aper visum, ut Deum typicè commemoracione adaret: neque vitulum & nonis ante tabulas testamenti extulisset. Vtinam sacrum altare in placuisse, & non h' yacia Samarit. Vtinam virgam Aaron aff' exisset & non aff' atthen: profecti longe donem & ipsi fuisse illi, petra & per quam Deum aquam dedit saltem em. had. Vtinam satius duxisset virgam Moysi in perire, & vas aureum, & arcam, & propitiatorium, & velum, & sphad, & mesam, & tabernaculum interioris exterioris, que omnia ad honorem Dei quoniam manu hominum erant facta, & vana à sanctis vocabantur: deinde sculpsit etiam Cherubim gloria obumbranti propitiatorium, quos gloriam Dei præbere, ex factu scripturam edidit suum, quam comam idola v' occidere, lucis, ad arandum sanctitatem collocare: omne enim opus quod in nomine Domini factum est, venerandum & sanctum est.

Quid molis opus est verbis? maxime autem ad virum in divinis eruditum & electum vas Dei, quod per gratiam spiritus sancti accepit? Non sane necessarium est descendere ad divinum decretorum profunditate: cum tu ad altitatem scientia, Deo ducere, facile ascendas. Sed hoc habemus. Ad id autem quod in principio dicebamus, revertamur. Propugnatrix illius sancta & omnium Christianorum domus, Dei genitricis videlicet marie sancta, qua in se declarat a sunt per qua tu quoque inter hostes sanctitatis non sunt retinenda. In enim circumstantia nulli à tumultu evadit, nisi non immerent in se adversaria hostilia, quantum eorum casus iniquitate habuit. Neque hoc tamen mirandum est. Nam si Bethulia per manus iudithi & israelitis servata est, cum oppugnata esset, quomodo non oportet hanc tuam sanctitatem in huiusmodi propugnaculo retinendam hostilibus evadere prævalere, ipsamque videri a ceteris? Cave ipsam Deipara sicut ceteris rebus, omnium & cultorum precibus patens est in brachia, Deum regere factu & largientem, qui duxit te super ioseph, & tanquam pavem passere, insuper te in longa etiam tempora, ut Christianorum republicam tuam vestras beneficii aff'at, & ad hunc amorem regula curat, si dispenses simul autem in omni coheret, ut mandata quæ à sanctis Patribus acceptum, servatum, et ante, in vnam rectam doctrinam pro quo illi mandatum & oblectatio, & honor non fuit, o pater sanctissime, & omnium Christiani expellente. hactenus Gregorij Pontificis epistola ad Germanum ex Actis Nicænis accepta.

At non ista sibi satis visa Gregorio, qui ad euellendam venenatam hæresim germina, quæ altâ radice Imperator in Oriente plantasset, Roma Synodum convocavit, quæ hæresim condemnavit: ipsum vero d' pium cultum sacram i magnum sancito decreto firmiter roboravit. Cuius iudicium Hadriano Romano Pontifice in epistola ad Carolum Magnum, hic tibi ad conservandum rei gestæ tanti Pontificis monumentum describendum potuimus, sic enim se habet: Pre hæc inquit Hadrianus firmisimè excepit prædecessor vester sanctissimus dominus Gregorius secundus inierit Papa, in suo sacro Concilio (quod & in alio Concilio prædecessori nostri domini Stephani Papa vna cum sacerdotibus partium Francia atque Italia alio, susceptum & veneratum est) in eo ipso præsidente sanctissimo ac beatissimo quondam domino Gregorio Papa per se met ipsum sanctiter dixit: Si contraria sententibus & vni facere querentibus antiquis Patrum traditiones, saltem concurreret in unum, si fierent utique ea quæ scripturæ à nobis ex Patrum testimoniis, vel sacris dicitur documentis: sed quia videmus quod in ceteris divinis pierosqueturbatim mendacibus statuta contrariare ecclesie: idem fratres carissimi, extenditur sermo, & respiciunt ad compescendam errorem insaniam ad hoc ex veteribus documentis aliquid dicere, si forsitan respiciant inquirunt.

In libro enim Exodi sic legitur: Locutus est Dominus ad Moysen dicens: 9. Loquere filiis israel ut tollant vobis primitias: ab omni homine qui offert vltionem accipietis eas. Hæc sunt autem ea quæ accipere debetis & cetera per ordinem vsque ad duos Cherubim, qui erant super arcam testimonij, eundem qua man-

...stram idolatrie propter venerandorum imaginum divina & admiranda ad promotionem & adductionem ad pietatem studia accepit: habeatur hic non alium quam canis oblativus. & vi in fundis à nobis quam precul abiciatur. Vtinam sancti & israelum in idem imiteris, in infum et aper visum, ut Deum typicè commemoracione adaret: neque vitulum & nonis ante tabulas testamenti extulisset. Vtinam sacrum altare in placuisse, & non h' yacia Samarit. Vtinam virgam Aaron aff' exisset & non aff' atthen: profecti longe donem & ipsi fuisse illi, petra & per quam Deum aquam dedit saltem em. had. Vtinam satius duxisset virgam Moysi in perire, & vas aureum, & arcam, & propitiatorium, & velum, & sphad, & mesam, & tabernaculum interioris exterioris, que omnia ad honorem Dei quoniam manu hominum erant facta, & vana à sanctis vocabantur: deinde sculpsit etiam Cherubim gloria obumbranti propitiatorium, quos gloriam Dei præbere, ex factu scripturam edidit suum, quam comam idola v' occidere, lucis, ad arandum sanctitatem collocare: omne enim opus quod in nomine Domini factum est, venerandum & sanctum est.

Quid molis opus est verbis? maxime autem ad virum in divinis eruditum & electum vas Dei, quod per gratiam spiritus sancti accepit? Non sane necessarium est descendere ad divinum decretorum profunditate: cum tu ad altitatem scientia, Deo ducere, facile ascendas. Sed hoc habemus. Ad id autem quod in principio dicebamus, revertamur. Propugnatrix illius sancta & omnium Christianorum domus, Dei genitricis videlicet marie sancta, qua in se declarat a sunt per qua tu quoque inter hostes sanctitatis non sunt retinenda. In enim circumstantia nulli à tumultu evadit, nisi non immerent in se adversaria hostilia, quantum eorum casus iniquitate habuit. Neque hoc tamen mirandum est. Nam si Bethulia per manus iudithi & israelitis servata est, cum oppugnata esset, quomodo non oportet hanc tuam sanctitatem in huiusmodi propugnaculo retinendam hostilibus evadere prævalere, ipsamque videri a ceteris? Cave ipsam Deipara sicut ceteris rebus, omnium & cultorum precibus patens est in brachia, Deum regere factu & largientem, qui duxit te super ioseph, & tanquam pavem passere, insuper te in longa etiam tempora, ut Christianorum republicam tuam vestras beneficii aff'at, & ad hunc amorem regula curat, si dispenses simul autem in omni coheret, ut mandata quæ à sanctis Patribus acceptum, servatum, et ante, in vnam rectam doctrinam pro quo illi mandatum & oblectatio, & honor non fuit, o pater sanctissime, & omnium Christiani expellente. hactenus Gregorij Pontificis epistola ad Germanum ex Actis Nicænis accepta.

At non ista sibi satis visa Gregorio, qui ad euellendam venenatam hæresim germina, quæ altâ radice Imperator in Oriente plantasset, Roma Synodum convocavit, quæ hæresim condemnavit: ipsum vero d' pium cultum sacram i magnum sancito decreto firmiter roboravit. Cuius iudicium Hadriano Romano Pontifice in epistola ad Carolum Magnum, hic tibi ad conservandum rei gestæ tanti Pontificis monumentum describendum potuimus, sic enim se habet: Pre hæc inquit Hadrianus firmisimè excepit prædecessor vester sanctissimus dominus Gregorius secundus inierit Papa, in suo sacro Concilio (quod & in alio Concilio prædecessori nostri domini Stephani Papa vna cum sacerdotibus partium Francia atque Italia alio, susceptum & veneratum est) in eo ipso præsidente sanctissimo ac beatissimo quondam domino Gregorio Papa per se met ipsum sanctiter dixit: Si contraria sententibus & vni facere querentibus antiquis Patrum traditiones, saltem concurreret in unum, si fierent utique ea quæ scripturæ à nobis ex Patrum testimoniis, vel sacris dicitur documentis: sed quia videmus quod in ceteris divinis pierosqueturbatim mendacibus statuta contrariare ecclesie: idem fratres carissimi, extenditur sermo, & respiciunt ad compescendam errorem insaniam ad hoc ex veteribus documentis aliquid dicere, si forsitan respiciant inquirunt.

In libro enim Exodi sic legitur: Locutus est Dominus ad Moysen dicens: 9. Loquere filiis israel ut tollant vobis primitias: ab omni homine qui offert vltionem accipietis eas. Hæc sunt autem ea quæ accipere debetis & cetera per ordinem vsque ad duos Cherubim, qui erant super arcam testimonij, eundem qua man-

E Gen. 28
32.
h Ose. 10.
1. Reg. 11
1. Nu. 20.
1. Exo. 26.
1. Exo. 27
1. 3. Reg. 14.
XX.
DE LIBERATA
CONST.
PER DEI
GENITRI
CEM MA
RIAM
o Iuda. 4
Psal. 79
XXI.
CONCIL.
ROM AD
VICIUS
VICINO,
CLASTAS
Galatia
XXII.
1. Exo. 27
abo

Gregorius... Vilius, Lechor, arbiterio Romani Pontificis Venetos... non absque consilio ipsorum a sua movenda...

ut atque opportunè afflictate admodum ab impietyrono Ecclesia Orientali subveniret... sed que in dicitur...

Acceptum ut ipsas Graecè scriptas epistolas duas ex bibliotheca Cardinalis Lotharingae... inde de promptis utique in lucem editas...

Τὸ βιβλίον τῆς διαλογίας... ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΝΣ. Τῆς ἐπιτομῆς τῆς ἀποστολῆς ἀποστόλου Πέτρου...

Sancti Patris nostri GREGORII DIALOGI PAPAE ROMANI. De sacris imaginibus ad Leonem Imperatorem.

Ἐπιτομὴ τῆς ἀποστολῆς ἀποστόλου Πέτρου... ἡ ἀποστολὴ τῆς ἀποστολῆς ἀποστόλου Πέτρου...

LITTERAS vestras à Deo custodire m' estis ac fraternitatis per Augustalem Syatharocand datu missas accepimus... Imperante te Indictione quattadesimo...

77. 77.

... & ipsi manus nostras contrectauerunt, & familiaris nos- ter est factus, & manifestata nobis est veritas & error, & caligo, quae circumfusi eramus, auferat, & è medio sublata est, atque in omnem terram exiit sonus eius, & in fines orbis terrae uerba eius. Ceperunt ab uniuerso terrarum orbe homines uelut aquilae aduolantes Hierosolymam uenire, prout in Euangelij dixit Dominus: Vbi fuerit corpus illius congregabuntur & aquilae. Christus autem cecidit, & aquilae in sublime volantes religioni suae homines & Christi amantes. Qui Dominum cum uiderent, prout uiderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: eum locobum tractatum Domini uiderant, prout uiderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: eum Stephanum protomartyrem uiderant, prout uiderant spectandum ipsum proponentes depinxerunt: & ut uero uerbo dicam, cum facies martyrum, qui sanguinem pro Christo uiderant, uiderent, depinxerunt: & his conspectis deinceps in toto terrarum orbe homines diaboli adorationis de relictis, has exhibuerunt non laetitia, sed habitudine. Num tibi uisum uideret Imperator, has imagines uenerari, an erroris diabolici? Cum Hierosolymis ageret Christus, Augustus, qui tum temporis dominabatur & Rex erat orbis I. desonorum, cum Christi miracula inuideret, e Hierosolymam uenit ad Christum: qui manu sua responsum, & sacram gloriosamq; faciem suam ad eum misit. Itaque ad hanc non manifestam imaginem mitte, ac uide: congregantur illi Orientis turbae populorum, & orant: & altae multae sunt tales in uisum, quas Christi amantes pergrinantium coetus conseruant, quia ad spectacula eiusmodi conflunt, quae quoties uenerari & circumspiciunt. Car tandem Patrem Domini Iesu Christi non oculis uisibilem, ac pingimus quoniam quis sit non uouimus, Deique natura spectanda proponi non potest ac pingi. * Quid si eum intuius essemus ac nouissemus, prout Filium eius, illum quoque spectandum proponere potuissimus ac pingere, ut & illius imaginem idolum appellares. Obtestatur te tanquam fratres in Christo, ingredi ad ueritatem uide excauiti, excaute filius elatos, & perniciam tolle, atque ad omnes se te quoque ueritatem, & eos quibus offendiculis fuisti, erige, quosque excauiti, tametsi praenimia tua stupidiuere illud pro nihilo habes. Nouit caritas Christi: quando templum sancti principis Apostolorum Petri ingreditur, & Sancti pictam imaginem contemplantur, compunctione percussimur, & imbratibus plente caelo lacrymae nostrae funduntur. Christus uisum caecis restituit: tu eos qui recte uidebant, excauiti, & oblatulo illis fuisti, tametsi pro nihilo istud habes, & imperitos reddidisti, rectumque hominum cursum interrupisti, ac precibus ipsos priuasti, & uigilantium loco atque atudicatis & studij erga Deum in forum & dormitionem & incuriam humiles populos deuotissimi ac praecipites egisti. Et dicit nos lapides & parietes ac tabellas adorare. Non ita est, ut dicitur Imperator, sed ut memoria nostra excitetur, & ut solida & imperita crassaque membra erigatur, & in altum prouehatur per eos quorum haec nomina, & quorum appellationes, & quorum imagines, & non tanquam deos, ut tu inquis, abisti non enim spem in illis habemus. Ac si quidem imago sit Domini, dicimus: Domine Iesu Christe Fili Dei succurre & salua nos, sin autem sanctae Matris eius, dicimus: Sancta Dei genitrix Domini mater intercede apud Filium tuum uerum Deum nostrum, ut saluas faciat animas nostras. sin uero martyris Sanctae Stephane, qui pro Christo sanguinem tuum sudisti, qui ut protomartyr loquendi confidentiam habes, intercede pro nobis. Et de quouis martyre, qui passus est martyrium, ita dicimus, tales per illos preces offerimus: nec ita est, ut dicit Imperator, quasi deos martyres appellemus. Auertere cogitationes tuas malas, re obtestor, & libera animam tuam à scandalis & execrationibus, quibus ad uniuersum mundo incelleris, quidquidem uel à praeruiis parus illud eris. Obtestor sibi eorum qui elementis imbutur, & dicit Ego sum executor & persequor imaginum. Et consistim tabellas suas in caput tuum proiectent, quodque à sapientibus minime

... & ipsi manus nostras contrectauerunt, & familiaris nos- ter est factus, & manifestata nobis est veritas & error, & caligo, quae circumfusi eramus, auferat, & è medio sublata est, atque in omnem terram exiit sonus eius, & in fines orbis terrae uerba eius. Ceperunt ab uniuerso terrarum orbe homines uelut aquilae aduolantes Hierosolymam uenire, prout in Euangelij dixit Dominus: Vbi fuerit corpus illius congregabuntur & aquilae. Christus autem cecidit, & aquilae in sublime volantes religioni suae homines & Christi amantes. Qui Dominum cum uiderent, prout uiderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: eum locobum tractatum Domini uiderant, prout uiderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: eum Stephanum protomartyrem uiderant, prout uiderant spectandum ipsum proponentes depinxerunt: & ut uero uerbo dicam, cum facies martyrum, qui sanguinem pro Christo uiderant, uiderent, depinxerunt: & his conspectis deinceps in toto terrarum orbe homines diaboli adorationis de relictis, has exhibuerunt non laetitia, sed habitudine. Num tibi uisum uideret Imperator, has imagines uenerari, an erroris diabolici? Cum Hierosolymis ageret Christus, Augustus, qui tum temporis dominabatur & Rex erat orbis I. desonorum, cum Christi miracula inuideret, e Hierosolymam uenit ad Christum: qui manu sua responsum, & sacram gloriosamq; faciem suam ad eum misit. Itaque ad hanc non manifestam imaginem mitte, ac uide: congregantur illi Orientis turbae populorum, & orant: & altae multae sunt tales in uisum, quas Christi amantes pergrinantium coetus conseruant, quia ad spectacula eiusmodi conflunt, quae quoties uenerari & circumspiciunt. Car tandem Patrem Domini Iesu Christi non oculis uisibilem, ac pingimus quoniam quis sit non uouimus, Deique natura spectanda proponi non potest ac pingi. * Quid si eum intuius essemus ac nouissemus, prout Filium eius, illum quoque spectandum proponere potuissimus ac pingere, ut & illius imaginem idolum appellares. Obtestatur te tanquam fratres in Christo, ingredi ad ueritatem uide excauiti, excaute filius elatos, & perniciam tolle, atque ad omnes se te quoque ueritatem, & eos quibus offendiculis fuisti, erige, quosque excauiti, tametsi praenimia tua stupidiuere illud pro nihilo habes. Nouit caritas Christi: quando templum sancti principis Apostolorum Petri ingreditur, & Sancti pictam imaginem contemplantur, compunctione percussimur, & imbratibus plente caelo lacrymae nostrae funduntur. Christus uisum caecis restituit: tu eos qui recte uidebant, excauiti, & oblatulo illis fuisti, tametsi pro nihilo istud habes, & imperitos reddidisti, rectumque hominum cursum interrupisti, ac precibus ipsos priuasti, & uigilantium loco atque atudicatis & studij erga Deum in forum & dormitionem & incuriam humiles populos deuotissimi ac praecipites egisti. Et dicit nos lapides & parietes ac tabellas adorare. Non ita est, ut dicitur Imperator, sed ut memoria nostra excitetur, & ut solida & imperita crassaque membra erigatur, & in altum prouehatur per eos quorum haec nomina, & quorum appellationes, & quorum imagines, & non tanquam deos, ut tu inquis, abisti non enim spem in illis habemus. Ac si quidem imago sit Domini, dicimus: Domine Iesu Christe Fili Dei succurre & salua nos, sin autem sanctae Matris eius, dicimus: Sancta Dei genitrix Domini mater intercede apud Filium tuum uerum Deum nostrum, ut saluas faciat animas nostras. sin uero martyris Sanctae Stephane, qui pro Christo sanguinem tuum sudisti, qui ut protomartyr loquendi confidentiam habes, intercede pro nobis. Et de quouis martyre, qui passus est martyrium, ita dicimus, tales per illos preces offerimus: nec ita est, ut dicit Imperator, quasi deos martyres appellemus. Auertere cogitationes tuas malas, re obtestor, & libera animam tuam à scandalis & execrationibus, quibus ad uniuersum mundo incelleris, quidquidem uel à praeruiis parus illud eris. Obtestor sibi eorum qui elementis imbutur, & dicit Ego sum executor & persequor imaginum. Et consistim tabellas suas in caput tuum proiectent, quodque à sapientibus minime

Mat. 24

3

* Picta ueritas, ut dicitur in Hierosolyma, ubi dicitur, quod ubi fuerit corpus illius congregabuntur & aquilae. Christus autem cecidit, & aquilae in sublime volantes religioni suae homines & Christi amantes. Qui Dominum cum uiderent, prout uiderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: eum locobum tractatum Domini uiderant, prout uiderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: eum Stephanum protomartyrem uiderant, prout uiderant spectandum ipsum proponentes depinxerunt: & ut uero uerbo dicam, cum facies martyrum, qui sanguinem pro Christo uiderant, uiderent, depinxerunt: & his conspectis deinceps in toto terrarum orbe homines diaboli adorationis de relictis, has exhibuerunt non laetitia, sed habitudine. Num tibi uisum uideret Imperator, has imagines uenerari, an erroris diabolici? Cum Hierosolymis ageret Christus, Augustus, qui tum temporis dominabatur & Rex erat orbis I. desonorum, cum Christi miracula inuideret, e Hierosolymam uenit ad Christum: qui manu sua responsum, & sacram gloriosamq; faciem suam ad eum misit. Itaque ad hanc non manifestam imaginem mitte, ac uide: congregantur illi Orientis turbae populorum, & orant: & altae multae sunt tales in uisum, quas Christi amantes pergrinantium coetus conseruant, quia ad spectacula eiusmodi conflunt, quae quoties uenerari & circumspiciunt. Car tandem Patrem Domini Iesu Christi non oculis uisibilem, ac pingimus quoniam quis sit non uouimus, Deique natura spectanda proponi non potest ac pingi. * Quid si eum intuius essemus ac nouissemus, prout Filium eius, illum quoque spectandum proponere potuissimus ac pingere, ut & illius imaginem idolum appellares. Obtestatur te tanquam fratres in Christo, ingredi ad ueritatem uide excauiti, excaute filius elatos, & perniciam tolle, atque ad omnes se te quoque ueritatem, & eos quibus offendiculis fuisti, erige, quosque excauiti, tametsi praenimia tua stupidiuere illud pro nihilo habes. Nouit caritas Christi: quando templum sancti principis Apostolorum Petri ingreditur, & Sancti pictam imaginem contemplantur, compunctione percussimur, & imbratibus plente caelo lacrymae nostrae funduntur. Christus uisum caecis restituit: tu eos qui recte uidebant, excauiti, & oblatulo illis fuisti, tametsi pro nihilo istud habes, & imperitos reddidisti, rectumque hominum cursum interrupisti, ac precibus ipsos priuasti, & uigilantium loco atque atudicatis & studij erga Deum in forum & dormitionem & incuriam humiles populos deuotissimi ac praecipites egisti. Et dicit nos lapides & parietes ac tabellas adorare. Non ita est, ut dicitur Imperator, sed ut memoria nostra excitetur, & ut solida & imperita crassaque membra erigatur, & in altum prouehatur per eos quorum haec nomina, & quorum appellationes, & quorum imagines, & non tanquam deos, ut tu inquis, abisti non enim spem in illis habemus. Ac si quidem imago sit Domini, dicimus: Domine Iesu Christe Fili Dei succurre & salua nos, sin autem sanctae Matris eius, dicimus: Sancta Dei genitrix Domini mater intercede apud Filium tuum uerum Deum nostrum, ut saluas faciat animas nostras. sin uero martyris Sanctae Stephane, qui pro Christo sanguinem tuum sudisti, qui ut protomartyr loquendi confidentiam habes, intercede pro nobis. Et de quouis martyre, qui passus est martyrium, ita dicimus, tales per illos preces offerimus: nec ita est, ut dicit Imperator, quasi deos martyres appellemus. Auertere cogitationes tuas malas, re obtestor, & libera animam tuam à scandalis & execrationibus, quibus ad uniuersum mundo incelleris, quidquidem uel à praeruiis parus illud eris. Obtestor sibi eorum qui elementis imbutur, & dicit Ego sum executor & persequor imaginum. Et consistim tabellas suas in caput tuum proiectent, quodque à sapientibus minime

... μινimus & cum pace sexta Synodus celebrata est. Sci Imperator, sancta Ecclesia dogmata non Imperatorum esse, sed Pontificum, qui tunc assent dogmata tradere. Idcirco Ecclesijs prapofiti sunt Pontifices à reipublica negotijs abstinentes: & Imperatores ergo similiter ab Ecclesiasticis abstineant, & que sibi commissa sunt capessant. Consilium autem commune Christi amantium Imperatorum, & piorum Pontificum consensusque virtus est una, quando cum pace atque caritate res administrantur. Scripsisti ut Concilium vniuersale cogereetur: & nobis iniustis ea res visa est. Tu persequitor es imaginum, & hostis contumeliosus & euerfor: cessa, & nobis hoc largire ut taceas, tum mundus pace perficietur, & scandala cellabunt. In te nostibi paruisse, & ex vniuerso terrarum orbe Pontificis congregatos esse, Senatoremque ac consilium confedisse: vbi est Christi amator ac pius Imperator, qui de more in Senatu consistere debet, & eos qui rectè loquuntur, numerare, eosque qui aliena à veritate blaterant, amandare, cum tu Imperator vacilles ac barbaros imiteris? Non animaduersus huc tuum conatum, quo aduersus Imagines insurrexisti, facinus esse turbulètum & insolens & superbum? Cum Ecclesie Dei altà pace fruereur, tu pugnas, & odia & scissala suscitasti. Cessa & quiesce, tum Synodo minime opererit. Scribe ad omnes, & in quascumque regiones orbis terrarum, quibus offenculo fuisti, Germanum Patriarcham Constantinopolitanum & Gregorium Papam Romanum circa imagines peccasse, & nos ab hac cura quierum te prestatibimus, ne peccatum aut lapsus vllus sit tuus, vt ipse qui à Deo potestatem & celestia & terrena solendi accepimus. Tectis est Deus, quascumque missi ad nos ipsilas, auribus, cordibusque Regum Occidentis obtulimus, pacem illorum tibi ac beneuolentiam concilians, teque laudantes, ac misericè effertentes, prout te antè conuersum intuebamur. Idcirco etiam laurata tua * receperunt, vt Reges à Regibus honore asfici conuenit, idè: cum nòtum inceptum hoc conatumque: tum, quo aduersus Imagines insurrexisti, audiuissent: cum vero didicerunt, certioresque sunt facti te Iouinum Spatharocandidatum ad Chalcopyria misisse ad euerendum & confringendum Saluatorem, qui appellatur Antiphoneta, vbi à miracula multa sunt, inuenta sunt illic mulieres zelo succense, & illarum amula, quæ vnguenta ferebant, quæ Spatharocandidatum orarunt: Ne, obsecramus, ne hoc facias, aliebat. Ille vero proces earum non admittens, erecta scàla confendit: cumque ter securi faciem imaginis Saluatoris percussisset, hoc videntes mulieres, & iniquum illud facinus no ferentes, attractà scàla fustibus concisum illic nocerunt. Tum tu mali emulatoz misis satellitibus mulieres nescio quot illic occidisti, astantibus viribus viris Romanis, & ex Francia, ex Vandalis, ex Mauritanis: ex Gothia, & vt generatim dicam, ex toto interiori Occidente. Cum autè aduenissent, & in suis regionibus singuli iuuenilia tua, puerillaque facta narrassent: tunc proiecità laurata tua concussarunt & faciem tuam conciderunt: ac delectu habito Longobardi & Sarmata, ceterique qui ad Septentrionem habitant, miseram decapolim incurtionibus infecerunt, ipsamque metropolim Rauennam occuparunt, & eiusdem magistratibus tuis, proprios constituere magistratus: & vicinas nobis sedes regas, ipsamque Romam si tractare statuerunt, cum tu nos defendere minime possis. Et hæc ob imprudentiam sc stultitiam sustinisti: At enim nos perterrefacis, atque Romam mittam, & imaginem S. Petri confringam, sed & Gregorium illum Pontificem victum adduci curabo, sicut Martinum * Constantinum adduci iussit. Scribe autem debes ac pro certo habere, Pontifices, qui pro tempore Romæ extiterint concilianda pacis causis, sedere tamquam parietem intergerinim, septemque mediam Orientis & Occidentis, ac pacis arbitros & moderatores esse: qui que in hoc componenda pacis certamine defudarunt. Quod si nobis insolenter insultes, & minas intentes, non est nobis necesse tecum in certamen descendere, ad quatuor & viginti stadia fecedet in regionem Campanie Romanus Pontifex: tum tu vade ventos persequere. Prædecessor noster Martinus

... μινimus & cum pace sexta Synodus celebrata est. Sci Imperator, sancta Ecclesia dogmata non Imperatorum esse, sed Pontificum, qui tunc assent dogmata tradere. Idcirco Ecclesijs prapofiti sunt Pontifices à reipublica negotijs abstinentes: & Imperatores ergo similiter ab Ecclesiasticis abstineant, & que sibi commissa sunt capessant. Consilium autem commune Christi amantium Imperatorum, & piorum Pontificum consensusque virtus est una, quando cum pace atque caritate res administrantur. Scripsisti ut Concilium vniuersale cogereetur: & nobis iniustis ea res visa est. Tu persequitor es imaginum, & hostis contumeliosus & euerfor: cessa, & nobis hoc largire ut taceas, tum mundus pace perficietur, & scandala cellabunt. In te nostibi paruisse, & ex vniuerso terrarum orbe Pontificis congregatos esse, Senatoremque ac consilium confedisse: vbi est Christi amator ac pius Imperator, qui de more in Senatu consistere debet, & eos qui rectè loquuntur, numerare, eosque qui aliena à veritate blaterant, amandare, cum tu Imperator vacilles ac barbaros imiteris? Non animaduersus huc tuum conatum, quo aduersus Imagines insurrexisti, facinus esse turbulètum & insolens & superbum? Cum Ecclesie Dei altà pace fruereur, tu pugnas, & odia & scissala suscitasti. Cessa & quiesce, tum Synodo minime opererit. Scribe ad omnes, & in quascumque regiones orbis terrarum, quibus offenculo fuisti, Germanum Patriarcham Constantinopolitanum & Gregorium Papam Romanum circa imagines peccasse, & nos ab hac cura quierum te prestatibimus, ne peccatum aut lapsus vllus sit tuus, vt ipse qui à Deo potestatem & celestia & terrena solendi accepimus. Tectis est Deus, quascumque missi ad nos ipsilas, auribus, cordibusque Regum Occidentis obtulimus, pacem illorum tibi ac beneuolentiam concilians, teque laudantes, ac misericè effertentes, prout te antè conuersum intuebamur. Idcirco etiam laurata tua * receperunt, vt Reges à Regibus honore asfici conuenit, idè: cum nòtum inceptum hoc conatumque: tum, quo aduersus Imagines insurrexisti, audiuissent: cum vero didicerunt, certioresque sunt facti te Iouinum Spatharocandidatum ad Chalcopyria misisse ad euerendum & confringendum Saluatorem, qui appellatur Antiphoneta, vbi à miracula multa sunt, inuenta sunt illic mulieres zelo succense, & illarum amula, quæ vnguenta ferebant, quæ Spatharocandidatum orarunt: Ne, obsecramus, ne hoc facias, aliebat. Ille vero proces earum non admittens, erecta scàla confendit: cumque ter securi faciem imaginis Saluatoris percussisset, hoc videntes mulieres, & iniquum illud facinus no ferentes, attractà scàla fustibus concisum illic nocerunt. Tum tu mali emulatoz misis satellitibus mulieres nescio quot illic occidisti, astantibus viribus viris Romanis, & ex Francia, ex Vandalis, ex Mauritanis: ex Gothia, & vt generatim dicam, ex toto interiori Occidente. Cum autè aduenissent, & in suis regionibus singuli iuuenilia tua, puerillaque facta narrassent: tunc proiecità laurata tua concussarunt & faciem tuam conciderunt: ac delectu habito Longobardi & Sarmata, ceterique qui ad Septentrionem habitant, miseram decapolim incurtionibus infecerunt, ipsamque metropolim Rauennam occuparunt, & eiusdem magistratibus tuis, proprios constituere magistratus: & vicinas nobis sedes regas, ipsamque Romam si tractare statuerunt, cum tu nos defendere minime possis. Et hæc ob imprudentiam sc stultitiam sustinisti: At enim nos perterrefacis, atque Romam mittam, & imaginem S. Petri confringam, sed & Gregorium illum Pontificem victum adduci curabo, sicut Martinum * Constantinum adduci iussit. Scribe autem debes ac pro certo habere, Pontifices, qui pro tempore Romæ extiterint concilianda pacis causis, sedere tamquam parietem intergerinim, septemque mediam Orientis & Occidentis, ac pacis arbitros & moderatores esse: qui que in hoc componenda pacis certamine defudarunt. Quod si nobis insolenter insultes, & minas intentes, non est nobis necesse tecum in certamen descendere, ad quatuor & viginti stadia fecedet in regionem Campanie Romanus Pontifex: tum tu vade ventos persequere. Prædecessor noster Martinus

... μινimus & cum pace sexta Synodus celebrata est. Sci Imperator, sancta Ecclesia dogmata non Imperatorum esse, sed Pontificum, qui tunc assent dogmata tradere. Idcirco Ecclesijs prapofiti sunt Pontifices à reipublica negotijs abstinentes: & Imperatores ergo similiter ab Ecclesiasticis abstineant, & que sibi commissa sunt capessant. Consilium autem commune Christi amantium Imperatorum, & piorum Pontificum consensusque virtus est una, quando cum pace atque caritate res administrantur. Scripsisti ut Concilium vniuersale cogereetur: & nobis iniustis ea res visa est. Tu persequitor es imaginum, & hostis contumeliosus & euerfor: cessa, & nobis hoc largire ut taceas, tum mundus pace perficietur, & scandala cellabunt. In te nostibi paruisse, & ex vniuerso terrarum orbe Pontificis congregatos esse, Senatoremque ac consilium confedisse: vbi est Christi amator ac pius Imperator, qui de more in Senatu consistere debet, & eos qui rectè loquuntur, numerare, eosque qui aliena à veritate blaterant, amandare, cum tu Imperator vacilles ac barbaros imiteris? Non animaduersus huc tuum conatum, quo aduersus Imagines insurrexisti, facinus esse turbulètum & insolens & superbum? Cum Ecclesie Dei altà pace fruereur, tu pugnas, & odia & scissala suscitasti. Cessa & quiesce, tum Synodo minime opererit. Scribe ad omnes, & in quascumque regiones orbis terrarum, quibus offenculo fuisti, Germanum Patriarcham Constantinopolitanum & Gregorium Papam Romanum circa imagines peccasse, & nos ab hac cura quierum te prestatibimus, ne peccatum aut lapsus vllus sit tuus, vt ipse qui à Deo potestatem & celestia & terrena solendi accepimus. Tectis est Deus, quascumque missi ad nos ipsilas, auribus, cordibusque Regum Occidentis obtulimus, pacem illorum tibi ac beneuolentiam concilians, teque laudantes, ac misericè effertentes, prout te antè conuersum intuebamur. Idcirco etiam laurata tua * receperunt, vt Reges à Regibus honore asfici conuenit, idè: cum nòtum inceptum hoc conatumque: tum, quo aduersus Imagines insurrexisti, audiuissent: cum vero didicerunt, certioresque sunt facti te Iouinum Spatharocandidatum ad Chalcopyria misisse ad euerendum & confringendum Saluatorem, qui appellatur Antiphoneta, vbi à miracula multa sunt, inuenta sunt illic mulieres zelo succense, & illarum amula, quæ vnguenta ferebant, quæ Spatharocandidatum orarunt: Ne, obsecramus, ne hoc facias, aliebat. Ille vero proces earum non admittens, erecta scàla confendit: cumque ter securi faciem imaginis Saluatoris percussisset, hoc videntes mulieres, & iniquum illud facinus no ferentes, attractà scàla fustibus concisum illic nocerunt. Tum tu mali emulatoz misis satellitibus mulieres nescio quot illic occidisti, astantibus viribus viris Romanis, & ex Francia, ex Vandalis, ex Mauritanis: ex Gothia, & vt generatim dicam, ex toto interiori Occidente. Cum autè aduenissent, & in suis regionibus singuli iuuenilia tua, puerillaque facta narrassent: tunc proiecità laurata tua concussarunt & faciem tuam conciderunt: ac delectu habito Longobardi & Sarmata, ceterique qui ad Septentrionem habitant, miseram decapolim incurtionibus infecerunt, ipsamque metropolim Rauennam occuparunt, & eiusdem magistratibus tuis, proprios constituere magistratus: & vicinas nobis sedes regas, ipsamque Romam si tractare statuerunt, cum tu nos defendere minime possis. Et hæc ob imprudentiam sc stultitiam sustinisti: At enim nos perterrefacis, atque Romam mittam, & imaginem S. Petri confringam, sed & Gregorium illum Pontificem victum adduci curabo, sicut Martinum * Constantinum adduci iussit. Scribe autem debes ac pro certo habere, Pontifices, qui pro tempore Romæ extiterint concilianda pacis causis, sedere tamquam parietem intergerinim, septemque mediam Orientis & Occidentis, ac pacis arbitros & moderatores esse: qui que in hoc componenda pacis certamine defudarunt. Quod si nobis insolenter insultes, & minas intentes, non est nobis necesse tecum in certamen descendere, ad quatuor & viginti stadia fecedet in regionem Campanie Romanus Pontifex: tum tu vade ventos persequere. Prædecessor noster Martinus

GREGORII DIALOGI PAPA ROMANI

De sacrosanctis... qd. prima.

De sacrosanctis... qd. prima.

Accipere vestri à Deo conforunt Imperium in Christo fraternitatis literas per Rationum Legatum...

THEOPHYLACTI...

Θεοφιλου τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ...

De sacrosanctis... qd. prima.

torum

lognatum magistros, qui à veritate abierunt. Habent
partem cum illis, prout ante scriptum tibi, viam in-
gredimini Dei benignitate in extrema Occidentis regio-
ne verus illos, qui factum baptisma effugiant. Cum
enim illuc Episcopos missem, & sanctæ Ecclesiæ nos tra-
dereticos; nondum adducti sunt ut capita sup inclinare &
baptizaretur eorum Principes, quod exoptent, ut eorum
sim susceptor. Hac de causa nos ad viam, Dei benignitate
accingimus, ne forte damnationis & incurie nostræ ratio-
nè reddamus. De tibi Deus prudentiam, ac penitentiam,
ut ad veritatem conuertaris, à qua desuisti; rursusque
restituat humilibus populis in vitam palmæ Christi, &
in vnum ouile orthodoxarum Ecclesiarum ac Præsula-
& pacem Dominus Deus noster præbeat vniuerso terrarum
orbini & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

XXXI.

2. Cor. 1.

6. Genes. 1. 3. Seb. 5. 6.

XXXII.

PRIMA
CONTRA
TIO IN
GREGORII
PAPAM.

XXXIII.

Haec enim Gregorij posterior epilola nunc primùm in
lucem edita. In qua, sicut in priorum Gregorij memi-
nit de eius prosecutione ad baptizandum Principes, recens
ad fidem cõuersos, putamus intelligendum de Saxonum
principibus, viris primarijs per S. Bonifacium ad fidem con-
uersis, verùm non vt animo dispoferat, proficisci ab Vr-
be contigit, Deo aliter disponente, quod de se quoque Paulus
excusat, quod promissum non impleuerit. Sed ante-
quam reliqua prosequamur, hic Græcorum corrigendus
error de his quæ ad Gregorij cognomen spectant, cum
à Græcis antiquis scriptoribus passim Dialogus nuncupatus
inueniatur, ex quibus etiam id reperimus ad Latinos
pariter deriuatum; & aliquando occasio fuit, vt & nos cu-
illius in errore traduceremur. Caterum vbi legi Genna-
dium Scholarium virum doctissimum, fenti in vno om-
nium Græcorum errore, quod scilicet Græci primum
Gregorium cum secundo confundant, dum vtrique, quasi
vni Gregorio, Dialogi cognomen adseribunt. Nam
ipse Gennadius in expositione pro Concilio Florentino
hæc habet: *Gregorius dicitur Dialogus imperatorem eorum, qui
imagines opponunt, in themati subicit. hæc cum non nisi de
Gregorio secundo intelligi possint: satis perspectum ha-
betur, hoc loco ab ipso Gregorium secundum cognomi-
natum esse Dialogum. Verum cum idem auctor eodem li-
bro sepe superius Gregorium seniore eum nominis pri-
mum innonet etiam cognomen Dialogum, cum & dia-
logorum eius nonnulla citemantem illi est, ipsum sicut
& alios id pronitentes, delectum habendum penitus sig-
norasse, quo primum Gregorium à secundo distingueret:
revertamur tamen per Gregorium Dialogum, Gregorium Ma-
gnum, qui dialogos scripsit, significare voluisse videtur.*

Ceterum ipse Gregorius Papa non solum literas de-
dit, quas legisti ad Imperatorem, sed & legatos misit, per
quos, si licuisset, eius animum demulceret. Verum ferus
barbarus contra ius Gentium eosdem Legatos detrusos
in carcerem damnauit exilio, vbi & eos mori coegit. Te-
stantur hæc litteræ Nicolai Romani Pontificis, ad Michae-
lem Imperatorem, quibus exprobrans Orientalium Im-
peratorum aduersus Romanam Ecclesiam perpetrata fla-
gricia, post alia subdit: *Sub Papa Gregorio factum est, qui post
sextam synodum fuit, quando pro zelo Dei sanctarum imagi-
num uenerentia religio viri ac Dei summi delecti, in exilium missi
sunt, & bona confessione bunsmodi fuerunt vitam, & ac ipse.*
Iam verò quæ molitus sit aduersus ipsum Gregorium
Leo Imp. vbi literas ipsius accepit, in mediũ adducimus.
Hystamquam similibus crudentus Imperator animo il-
lud decreuit, vt omnino sanctum Pontificem neci trade-
ret, omnemque ad hoc perpetrandum adhibens fraudem,
dolis omnia miscens, nec semel tantum, sed iterum atque ite-
rum percentauit, prout exijs quæ Anastasius tradit, pote-
ris intelligere, qui ait: *Post aliquod tempus Basilium Dux, lorda-
num Chantuarum, & Ioanes subdiaconum cognomen Lartorum in-
uenerunt consilium, vt Pontificem interficerent, quorum assensum Ma-
urice spatharius Imperiali qui Romanam Diocetiam tenebat, ve-
gia uisus, vt, imperator emandante, hoc probaret, sed tempus
inuenire non poterunt. Qui Dei iudicio d' solutus contractum est,
& sic Romæ recessit. hæc breuiter Anastasius. Fuit ista prima
coniuratio per ministros regios prouocata, quibuscum e-*

... tiam alter Iudas subdiaconus conspiravit, secundum
tem coniurationem hoc modo se habuit, item Anas-
sius tradit.
Postmodum Paulus Patricius & Exarchus misit in Italia
est Qui de eundem quem supra conuictus, vt sic persequeretur
mediu ab anter, quorum consilium non esse partem aduersus
moti consiliu ordanent inter se fecerunt. Et inuenit hunc
diaconum. Basilium uero monacho factum, in uita inuenit
ritam finit, hæc enim secunda coniuratio, quæ in
Romanorum armis fuit extincta, Gregorius tunc in exilium
amoris & obseruatiæ erga communem omnium salutem
pecuniarum uero suam ipsorum parentem Romanam
cedidit, cum pro salute Pontificis aduersus regem angli-
stratus, ipsius Imperatoris auctoritate postea inuicem
xere, committentes eo facto se, sua, siuque defensionem.
Quod uero audisti Basilium Duxem duxerit in exilium
sterium illic vitam sine sequatibus Ducem duxerit, nam
ab Imperatoribus Romanis mitti solebant ad eorum
Vrbem, & ad eam spectantes ciuitates, fuisset Romanum,
deijssis penitus Duxes vsus, curans, omnium
nibus recidisse in summum Pontificem. Sed post hæc
conscilias aduersus Gregorium Papam coniurationem, ad
adhuc rectum machinamentum, quod Anastasius non
subdit his uerbis:
Paulus uero Exarchus Imperatori iussu conuictus
tem conuictus inter se fecerunt, & quod secum in processione
prepedebat, & cogitaret ipse Imperator sui quod
dat, & que alium Pontificem in eum ordinare laicos. Vbi
tegi mentem sacrilegi Imperatoris, huiusmodi, ut
ad Ecclesiæ sacra uale diripienda, eo petant, quod
sent sacris imaginibus ornata, eademque in summo
stantinopolitani nequari inde auferret, & in Italiam
eam inferret. Subdit uero Anastasius: *Paulus autem
cum in summo missus esset, et Pontifici aduersus
Duxem & Paulum Patricium Exarchum ad personam
quos seculare potent, ex Romanam cum suis Ceteris, in
sua aliquo misit, sed uisus Romanam, & que uel quæ
pro defensione Pontificis, in uisum pontificis, &
inde Duxes Longobardorum, circumuallati & inuenerunt
prepedebat. Vidi miracula Longobardi qui in
manam Vrbem nunquam desere, tempore præterito
gorij Magni Romani Pontificis, vt uisum est
dem omnes modo aduersus Exarchum pro Pontificis
uino insurgunt impulsis.*
At quid post hæc Imperator, toties neperat
tentabat à Deo repulsis: uenerunt Latini in Italiam
quod parat in perniciem fidelium omnium, tantum
illam foras e uomit, & iugitum; emittit illam,
ier, quid e tetaret, emittit penitenti manifestum,
licet odium aduersus sacras imagines, quod
rat in Oriente, misit in Occidentem, duxerit
audi: *Insonibus itaq, postmodum uisus, dicitur
vt in uisus Ecclesiæ uero conuictus factus, in
geli, habere uisus, in uisus aduersus, &
Pontificem, gratiam Imperatoris habere, &
a suo et ad discederet. Quiddam hæc uisus
bi pro religione certamen esse cognouit, dicit
descendit in prælium, ipsi, fortis toto conuictus*

omnes ubique excitatis Christianis pro legitimo ad morem usque certare scriptis Apostolicis litteris, quibus persequendum & sacrilegum damnaret edictum, eas longe lateque patientes ubique vulgavit, quibus veluti classico cunctis audito omnes excitati fideles aduersus impium Leonem proinde insurrexerunt tanto animo, vt fuerint ad ipsius Pontificis cohibendi, ne torrentis instar influerent in Orientem ad extirbandum tyrannicum Imperatorem. nam sudi Anastasium.

Dignissimus ergo vit pium profanam Principis insonem, iam contra Imperatorem quasi ab hostem se armavit, renuens huiusmodi scriptis ubique canere Christianos, qua orta fuisset commotio. Igitur peruenit Pentapolim & Venetiarum exortum, ubi Imperatoris effugerunt: & nunquam se eum Pontificia defendere nisi dicebant: sed quod pro eum magis defensionem videri deesset. Illa ingenti, presantique animo Veneti, licet terra marique essent proximi Imperatori, quod deleri timere potuissent, si adhuc viribus haud adeo fortes, pro Pontifice certamen inire aduersus ipsum aliquo modo praesumerent. Sed ubi pro religione licent esse certamen, cuncta ei posthabenda, merito censuerunt. Sic enim creatae Respublice, cum religionem ceteris omnibus praeferret: excidere verò cum in eis religio contempna elanguit. Vnanimis igitur omnia Italiae popululã laudati, quam Aborigines, licet mutuo semper inter se bella gerere indefesso studio cõfuerint: vno omnes religionis vinculo colligati aduersus Imperatorem accincti sunt armis, detestati in primis Exarchum, per quem tale impium Imperatorem in Italia promulgari curasset edictum, etiam & anathemati ipse Pontifex subiecit: nam Anastasius de eo:

Ita anathemati Paulum Exarchum, qui illud edictum dixerat in pium, confestim anathemati eret. sperantes enim ordinis in omni Italia mori elegerunt. Atque sic de Falsis, de quibus in monumentis cunctis fuderunt. Cognosce ergo Imperatoris nequam animum Italiae consilium inge, vt tibi egerent Imperatorem, et sic eret Constantinopolim. Sed compescuit tale consilium Pontifex, qui ante anathemati Principis.

Ita tum quidem Pontifex, quod ostenderet quam longe ab hoste, vt tyrannice rem ageret, sed potius paternis cunctis praesertim, et nihil magis antiquius esse sibi, quam vt Occidentale Imperium conseruaret integrum Imperatoris, ipsiusque ad fidem Catholicam reuocatum (vt erat antea) omnium efficeret liberum possessorem. Verum licet huiusmodi magis in optatis erat quam ipsius consuleret salute, ita & Imperatori nihil magis in animo fixum, quam ipsius Gregorium neci tradere. nam quid iam quarto per nos aduersus eum molitus sit, per eundem Anastasium sic accipio.

Ipsi interea diebus Exhiberatus Neapolis Dux, deceptus diabolo à malignitate cum suo filio Andriano Campaniae partes tenuit, sed eorum populum, vt videret Imperatori, & occideret Pontificem. Tunc Romani omnes eum insequuti comprehenderunt, & cum suo filio occiderunt post haec & Petrum Ducem, dicens: turbato quod contra Pontificem quosq; scripsisset. Igitur de defensione fidei in partibus Romanis, alijs consentientes & praeuati Imperatoris, cum Pontifici & eius fidelibus tenentes, inter eos contentione mota Paulum Patricium Exarchum occiderunt. Longobardus verò Altilia castra, . . . Montella. Venetiam cum suis oppidis, dicit, . . . Pentapoli quoque, cum Auximana ciuitate se tradiderunt: haec tanta parturijt noua haeresis damna Imperatori, vt eum ipso iam penitus totius Occidentalis Imperij dominum spoliaret, cum ille in hoc vnum omnes suos conatus & studia collocaisset, vt Gregorium de medio auferret: aduersus quos hic rursum iam sexto loco ponenda sunt tentata machinationem, quae idem Anastasius ita narrat:

Post aliquod verò tempus Eurychum patricium eunuchum, quendam Exarchum fuerat, Neapolim Imperator misit, vt illud quod Exarchus Paulus, spatharius quoque, & ceteri malorum consiliores facere nequiterunt, ille periceret. Sed nec sic, subente Gregorius miserabili dolui, sed claruit cunctis profanum consilium, quo Gregorius malato venabatur Ecclesiam, & perdere cunctos & diuitem omnia loca. Cuius, intereret hominem proprium Romanam scriptu suum, in quibus continetur, vt Pontifex occideretur.

cum optimatus Romano, agna, vt d' infamia, vt potius inter ipsum Patricium ipsum occidere uoluerunt, nisi des, d' in Pontifici in nimia praesertim. Verum eundem anathemate, auerente Eurychum Exarchum, sedq; magis cum parui cõfingentes sacramento nunquam Pontificem Christiana fidei salutem & Ecclesiarum defensionem permittere nosari, aut amoueri, sed uoti essent pro salute illius omnes parati. At quid tandem satellites sacrilegi Imperatoris? Quod ferro perficere non valerent, auro tentant, vt ex ipis intelliges, quae istis subiicit Anastasius, ubi ait:

Munera tunc hinc inde Ducibus Longobardorum sunt missa, & Regi pollicenti plurima, vt à rursuame desisteret Pontificem, per suos Legatos Patricium ille suadebat. Qui ex scriptis desistendi aut uiri dolositate despicere: vna se, quae h' aures, cat. na fidei cõfirmerent Romano: atq; Longobardi desiderantes tantu mortem pro defensione Pontificis sustinere gloriosam, cum quam passus perferre molestiam, pro fide vera & Christianorum certantes salute, sed quibus aduersus Imperatorem Gregorius Papa se potissimum defendere armis curarit, idem auctor ipsox ista subiiciens indicat.

Huic ita se habentibus, elegit manu praesertim pater ille pauperibus distruere largissima manu qua reperiet, incumbens orationibus, ieiunijs, sitans. Deum quotidie deprecatur; spemq; ipsa manebat semper saluti plus quam ab hominibus: Et atque tamen uoluntati populis referens pro mentis propositis, blanda omnes sermone, vt bonu in Deum proficerent alid. & sic persistere, rogabat: & ne desisteret ab amore & fide Romani Imperij aduenerat, si quorum corda molliciat, & dolere eorum miseregebant: hucusq; Anastasius, reliqua autem quae subiicit, spectare indicant: ad vndecimam Indictionem, post sequentem annum ea cõtingisse asserere opus est. siq; ea quae haec tunc sunt enarrata, non hoc anno tantum, sed & sequenti esse peracta noscuntur.

Sic igitur vides ex his quae dicta sunt, longè dissimilia à Graecis Latinis de Gregorij Papa conatu & fide ipsius scriptis esse erga Leonem Imperatorem: quoniam cum frustra videret Pontifex se laborare, vt ab haereticis reuocaret ad Catholicam fidem, in deterius illo iugiter prolabente, tunc contigit quod ait Zonaras, ipsum cum Francis misisse hucus, de quo haec habes in Appendice ad Gregorium ex auctore sui temporis scribente: Et etenim (inquit) tempore huius à Romana sede S. Petri Apostoli beatus Papa Gregorius clauis venerandi sepulchri cum vinculo sancti Petri & muneribus magnis & infinis legationem (quod antea uisus uoluit aut uisum non fuit) memorato Principi Carolo scilicet Martello destinavit. Et paulo patrato, vt ad partes Imperatoris recederet, ueniret scilicet si opus esset in Italianam, & Romanam Consulatum praefato Principi Carolo faceret. Ipsi itaq; Princeps mirifico, & magnifico honore ipsam legationem recepit, muneribus pretiosa curauit, atq; cum magnis praemijs, cum suis sodalibus missa Grimonem Abbatem Carthaginiensis monasterij, & Sigebertum reclusum basilicae S. Dionysij martyris Romam ad limina sancti Petri & sancti Pauli destinavit, haec sibi. Quibus declaratur sanctum inter eos socius, vt si opus esset, in Italianam Carolus se conferret, si se periretque pro Romana Ecclesia defensionem aduersus impugnantem eam Imperatorem, accepturus Consulatum in Urbe.

Proferunt ista salutis totius Italiae: siquidem cum sancta haec cum Carolo innotuissent Orienti, ablinuit Imperator inferre in Italianam arma; magni quippe nominis ob ingentes praedarasque victorias Carolus ubique terrarum erat, vt potè quod Sarracenos in Aquitaniam irrumpentes superasset, atque eorum extirpato Rege, ingenti strage eosdem assecisset, vt superiori anno dictum esse meminimus. Scitum sane, prudensque Gregorij Papae consilium, Francorum expetere aduersus periculatorem Ecclesiae vires: haud enim satis fiducia esse sciret in Longobardis sepe repertis in Romanam Ecclesiam infidelibus, sed nec satis virium erat in Venetis, vt tante molis Orientalis Imperij se armis obijcerent. In Francis verò eroga Romanam Ecclesiam firma fides, atque constantia sepe cognita, vt Carolum ita sibi cõcellaret, Pontifici suaserit. Nec irritum fuit votum, & spes inanis: cumq; idem ubi tantum innotuit, Carolum studiosum esse Romani Pontificis,

XL. TENTATI MVNERIBVS LONGOBARDORVM ADVERSVS PONTIFICEM.

XLII.

XLIII.

XLIII.

PHILIPPO NAT. VII. QVENS ADLIMI NA APOSTOLO RVN.

Paul. dia. con. lib. 6. c. 11. ver. dit. 40. no. 44.

XLIV.

PHILIPPO NAT. VII. QVENS ADLIMI NA APOSTOLO RVN.

EPISTO LAE PONTIFICVM QVAESIT. T. A. & B. D.

XLV.

EPISTO LAE PONTIFICVM QVAESIT. T. A. & B. D.

In epist. Greg. III. epist. 4.

max fuit ab eius persecutione cessatum. Sed quid interea in Vrbe visum? Dum helarius Orientalis Romani Imperij moderator se Catholicæ Ecclesiæ aduersarium publicè profertur: edictis, & Romanam sibi Ecclesiam subijcere studio infesto laborat: Deus ex Orbis finibus, ex Britannia, inquam, Regem in Vrben mittit, qui non solum Catholicæ fidei proficiens, sed mundi contemptu, verum se fidei Christianæ exhibuit confessorum. In hunc annum quidem accidit, quod Beda narrat his verbis: Abente autem Romæ Coadiutor, successit regnum Itan de strepergia, qui cum triginta & septem annis imperium tenuisset genti illi, & ipse vellet regno, ac immaribus commendato, ad limina beatorum Apostolorum, Gregorio Pontificatum tenente, profectus est, copiens in vicinia locorum familiarum ad tempus peregrinari in terra, quo familiaritas à sanctis reipemeret in celo. Quod huius temporis plures de gente Anglorum nobiles ignotat, laici & clerici, variis famina certant facere consueverunt. hinc Beda.

Sed & ad hæc eadem tempora Gregorij Papæ pariter recurrenda putamus, quæ de Bavaris Duce habet Paulus Diaconus verbis istis: Illi (inquit) diebus, Theodo Bavariorum gentis dux, orationis gratiâ Romanam ad beatorum Apostolorum vestigia venit, hæc ipse, qui & paulo superius ait, huius filium nomine Guntrudam acceptam in uxorem à Luitprando Rege Longobardorum. Vide miraculum: cum Imperator suos satellites Romam sepe mittit, qui Pontificem necitradant: mittit Deus Reges & Duces, qui Romam pietatis ergo venientes post Apostolos Dominum Apostolicum venerunt.

Eodem anno contigisse ad Deum transfuit Tobia Episcopi Rhoensis, viri doctrinâ insignis, idem qui supra auctor est Beda, dum ait: Anno postquam, vigesimum quintum scilicet, pro anno Tobia Rhoensis Ecclesiæ Praesul desinitus est. Erat enim discipulus beati in memoria magister Theodori Archiepiscopi, & Abatis Hadriani, unde et dictum est: ceteris in editione litterarum vel Ecclesiasticarum vel generalium, na Græcam quoque cum Latina didicit linguam: ut tam notus & familiaris sibi eas quam naturam suam loquelam haberet. Spiritum verò est in partu sancti Pauli Apostoli, quam intrâ Ecclesiam sancti Andree sibi ipsi locum fecerat sepelitur. hæc Beda, cuius sententia liquet Anglos non fidem Catholicam tantum, sed & bonas litteras à Romana esse Ecclesiâ cõsequutos. Scribat hinc diebus ipse Beda historiam Ecclesiasticam Anglicanam, quam absolutam anno Redemporis septingentesimo trigesimo primo. Porro hoc tempore cum sederet Gregorius Pontifex, ad explendos vniq; numeros diligenti historici, missus est Romam Nothelmus presbyter qui peteret à Gregorio Papa epistolam illam ex Archiepiscopo Eidei Romanæ, quæ ad res Anglicanas spectare noscerentur: quas acceptas in Angliam ad Bedam delatit, testatur id ipse in epistola Nuncupatoria ad Regem Anglorum Ceolulphum, ubi ait: Nothelmus postea Romam veniens, nonnullas sibi beati Gregorij Papæ, & aliorum Pontificum epistolas, perscrutato eiusdem sancti Romani sermone permisso eius qui natus ipse Ecclesiæ præest Gregorij Pontificis inuentis, reuersusq; nobis nostrâ in historia inserendis eum consilio præfati Albini reuerendissimi patris attulit. hæc ipse.

Ad huius verò anni finem, iam ceptâ decimâ Indictione, sanctus Bonifacius Germanorum Apostolus Romam mittit. Quamalem presbyterum, cui litteras dedit, quibus de nonnullis sibi dubijs ipsum Gregorium Romanum Pontificem consulendum putavit. His acceptis sanctus Pontifex ad eum rescribens, ad cuncta respondit. Extant ipsa Gregorij litteræ, sed male posite sub Gregorio Tertio, siquidem ex Indictione in ea posita hoc anno esse scripte reperiantur, decimo Kalendas Decembris, decimâ Indictione, ut in fine ipsarum habetur. quæ sic se habent: Hinc in dictione ac sanctissimo patri Bonifacio Coepiscopo Gregorij in sermone servorum Dei.

Di fider ab te nobis a te missus Denual vel giosus presbyter, attulit nuntium, dom te solum meo nuntio, & in manserit pro quo missus es, faciente Deo presbiter nuntium. Detulit etiam a te missa littera, ubi in dicit, quod oger Dominicus, qui in cunctis tace-

bat, & ipsum anulo ex insula late regere, veniens in Britania exarante, summi verbi suscipere, & scribentem sibi scribit. In ostium lateris quidem sedentem capere, & in ostio qualiter teneat, vel docet factis. In ostio lateris quidem sedentem capere, & in ostio qualiter teneat, vel docet factis. In ostio lateris quidem sedentem capere, & in ostio qualiter teneat, vel docet factis.

Nam quod possit, quid si malit inveniuntur, non valuerit debuit viro redere, quod cum factis regere, sed si se permaneret, ut abhinc in aere. Sed quia non vult, ille qui se non potest acriter ad aere, non sustulit opem substat ab ille, quam in ostio lateris quidem sedentem capere, & in ostio qualiter teneat, vel docet factis.

Nam de homine qui à Pontifice confirmatus fuit, Annus taliter atio probentur. In ostio lateris quidem sedentem capere, & in ostio qualiter teneat, vel docet factis.

De immolatio autem estis consilio, si fidelibus tantum fuerit vivificacraus signum, ed. hinc in ostio lateris quidem sedentem capere, & in ostio qualiter teneat, vel docet factis.

De parvulis verò qui à pontifice sublati sunt, et præcipitati sunt, non ignorat: hoc in ostio lateris quidem sedentem capere, & in ostio qualiter teneat, vel docet factis.

CHRISTI GREGORII PAPAE III. LEONIS ISAVR. IMP. II. ...

Gregorius Papa, iurasse in corpore S. Petri, talium communem errorem declaratum, si esse ad riam canoniam convertere...

Gregorius Papa, iurasse in corpore S. Petri, talium communem errorem declaratum, si esse ad riam canoniam convertere...

Gregorius Papa, iurasse in corpore S. Petri, talium communem errorem declaratum, si esse ad riam canoniam convertere...

Gregorius Papa, iurasse in corpore S. Petri, talium communem errorem declaratum, si esse ad riam canoniam convertere...

Gregorius Papa, iurasse in corpore S. Petri, talium communem errorem declaratum, si esse ad riam canoniam convertere...

Gregorius Papa, iurasse in corpore S. Petri, talium communem errorem declaratum, si esse ad riam canoniam convertere...

L.II.

L. II
DE CAUSIS
TALE DA
NELIS
PRO. II.
P. PRO. 21
E. CO. 11
E. CO. 11

L. IV.
DAMIENI
LIVRE
COPIE
STOL. AD
BONIFACIUM.

L.V.

